

Būvniecības valsts kontroles birojs

APSTIPRINU:
Būvniecības valsts kontroles biroja

direktore S.Mjakuškina

13.05.2021

BŪVNICĪBAS VALSTS KONTROLES BIROJS

Vadlīnijas*
būvekspertīzes veikšanai
(Versija:1)

RĪGĀ

* Šis dokuments nav oficiāla tiesību normu interpretācija, bet ir Būvniecības valsts kontroles biroja viedoklis par normatīvo aktu interpretāciju

SATURS

VISPĀRĪGIE JAUTĀJUMI	3
1. Mērķis un struktūra.....	3
2. Terminu un definīcijas.....	3
VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS BŪVEKSPERTĪZEI.....	4
3. Būvekspertīzes veicēja profesionālā kompetence	4
3.1. Profesionālā kvalifikācija un pieredze	4
3.2. Objektivitāte un neatkarība	4
3.3. Godīgums un ētika	4
3.4. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās zināšanas, spējas un prasmes	5
4. Būvekspertīzes apjoms	7
5. Būvekspertīzes veikšanai iesniedzamie dokumenti	7
6. Būvekspertīzes gaita un secinājumu pamatotība.....	7
7. Rīcība negatīva būvekspertīzes atzinuma gadījumā.....	8
BŪVPROJEKTA EKSPERTĪZE.....	8
8. Būvprojekta ekspertīzes mērķis un vispārīgie principi	8
9. Būvprojekta ekspertīzes atzinuma noformēšana un secinājumu pamatotība	9
BŪVES EKSPERTĪZE.....	10
10. Būvizstrādājuma atbilstības novērtēšana atbilstoši būvprojektā izvirzītajām prasībām un iestrādes tehnoloģijai būves ekspertīzes ietvaros.....	10
11. Būves ekspertīzes atzinuma noformēšana un secinājumu pamatotība	13
PIELIKUMS Nr.1 – Būvekspertīzes gaitas dokumentēšanas paraugs	14

I. VISPĀRĪGIE JAUTĀJUMI

1. Mērķis un struktūra

- 1.1. Vadlīniju mērķis ir sniegt vienotas norādes būvprojekta un būves ekspertīzes veikšanai neatkarīgi no būves grupas, ietverot vispārīgas prasības attiecībā uz būvekspertīzes veicēja profesionālo kompetenci, būvprojekta un būves ekspertīzes organizēšanu, atzinuma noformēšanu un būvekspertīzes gaitas dokumentēšanu.
- 1.2. Vadlīnijas ir saistošas Būvniecības valsts kontroles biroja (turpmāk tekstā – Birojs) sertificētajiem būvspeciālistiem.
- 1.3. Vadlīnijās ietvertā informācija strukturēta četrās daļās ar pielikumu:
 - 1.3.1. 1.daļa “Vispārīgie jautājumi” – sniedz informāciju par vadlīniju mērķi, struktūru, kā arī vadlīniju ietvaros saistošajiem terminiem un definīcijām.
 - 1.3.2. 2.daļa “Vispārīgās prasības būvekspertīzei” – sniedz informāciju par būvekspertīzes veicējam nepieciešamo profesionālo kompetenci, ietverot prasības attiecībā uz profesionālo kvalifikāciju un pieredzi, objektivitāti un neatkarību, godīgumu un ētiku, kā arī profesionālās darbības veikšanai nepieciešamajām zināšanām, spējām un prasmēm; būvekspertīzes apjomu; būvekspertīzes veikšanai iesniedzamiem dokumentiem; būvekspertīzes veikšanas gaitu un secinājumu pamatotību; rīcību negatīva būvekspertīzes atzinuma gadījumā.
 - 1.3.3. 3.daļa “Būvprojekta ekspertīze” - sniedz informāciju par būvprojekta ekspertīzes mērķi un tā veikšanas vispārīgiem principiem, kā arī par būvprojekta ekspertīzes atzinuma noformēšanu un secinājumu pamatotību.
 - 1.3.4. 4.daļa “Būves ekspertīze” – sniedz informāciju par būvizstrādājuma atbilstības novērtēšanu atbilstoši būvprojekta izvirzītajām prasībām un iestrādes tehnoloģijai būves ekspertīzes ietvaros, kā arī par būves ekspertīzes atzinuma noformēšanu un secinājumu pamatotību.
 - 1.3.5. Pielikumā pievienots būvprojekta ekspertīzes gaitas dokumentēšanas paraugs, kam ir tikai un vienīgi ieteikuma raksturs.
- 1.4. Ja vadlīnijās minētās prasības dažādu apsvērumu dēļ nav iespējams ievērot, būvekspertam ir jāvadās pēc labas inženiertehniskās prakses principiem, ciktāl tas nav pretrunā ar būvniecības nozari reglamentējošo normatīvo aktu prasībām.

2. Termini un definīcijas

- 2.1. Vadlīnijās lietotie termini un definīcijas ir saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, ja vien tie nav atsevišķi izdalīti un izskaidroti vadlīniju ietvaros.
 - 2.1.1. **Būveksperts** – būvspeciālists, kura kompetenci būvekspertīzes specialitātes būvprojekta vai būves ekspertīzes darbības sfērā ir atzinis Birojs normatīvos aktos noteiktajā kārtībā.
 - 2.1.2. **Būvekspertīze** -būvprojekta vai būves ekspertīze ar mērķi sniegt izvērtējumu par būvprojekta tehniskā risinājuma atbilstību normatīvo aktu un tehnisko noteikumu prasībām vai būves atbilstību būvprojektam un būvdarbu laikā piemērojamo normatīvo aktu un standartu prasībām. Vadlīniju ietvaros tiek lietots, lai apzīmētu gan būvprojekta, gan būves ekspertīzi kopumā.

II. VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS BŪVEKSPERTĪZEI

3. Būvekspertīzes veicēja profesionālā kompetence

3.1. Profesionālā kvalifikācija un pieredze

- 3.1.1. Būvekspertīzes veicēja profesionālai kvalifikācijai ir jāatbilst normatīvo aktu prasībām.
- 3.1.2. Patstāvīgās prakses tiesības būvekspertīzes specialitātē ir personai, kura ir ieguvusi otrā līmeņa profesionālo augstāko izglītību arhitektūras vai būvinženiera studiju programmā, apguvusi patstāvīgai praksei nepieciešamās zināšanas un prasmes un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā saņēmusi būvprakses sertifikātu būvekspertīzes specialitātē.
- 3.1.3. Būveksperts ir tiesīgs veikt būvekspertīzi tikai tajās jomās, kurās tam ir piešķirtas patstāvīgās prakses tiesības.
- 3.1.4. Būvekspertīzes vadītājam ir jāpārbauda, vai būvekspertīzes veikšanā piesaistīti atbilstoši kvalificēti būvspeciālisti ar patstāvīgās prakses tiesībām attiecīgajā būvekspertīzes darbības sfērā, kā arī ar attiecīgām profesionālajām zināšanām, prasmēm un pieredzi.

3.2. Objektivitāte un neatkarība

- 3.2.1. Būveksperta profesionālā darbība ir orientēta uz objektīvu un neatkarīgu ekspertīzes veikšanu, darba izpildē neietekmējoties no finansiāliem vai politiskiem faktoriem.
- 3.2.2. Būvekspertīzi ir tiesīgs veikt no būvprojekta izstrādātāja vai būvdarbu veicēja neatkarīgs ekspertīzes veicējs, apliecinot, ka ne eksperta, ne viņa radnieku vai darījumu partneru personiskās vai mantiskās intereses neietekmēs ekspertīzes atzinumu un ka nav tādu apstākļu, kuru dēļ varētu uzskatīt, ka eksperts ir ieinteresēts būvprojekta realizācijā.
- 3.2.3. Būveksperts nesniedz maldinošu informāciju par sevi vai saviem pakalpojumiem, kā arī izvairās no nonākšanas situācijā, kas ir pretrunā ar viņa profesionālajiem pienākumiem vai var izraisīt šaubas par neatkarību, objektivitāti vai godprātību.
- 3.2.4. Savā profesionālajā darbībā būvekspertam jābūt profesionāli patstāvīgam un neatkarīgam, nepakļaujoties savtīgai vai neobjektīvai darba devēja, atsevišķu fizisko vai juridisko personu ietekmei.

3.3. Godīgums un ētika

- 3.3.1. Būvekspertīzes veicējam ir pienākums savā profesionālajā darbībā ievērot Biroja Būvspeciālistu sertificēšanas nodaļas izstrādāto un Biroja tīmekļa vietnē publicēto ētikas kodeksu būvekspertīzes specialitātē, ievērojot tā noteiktos pamatprincipus, lai būveksperta neatļauta darbība vai bezdarbība neradītu materiālu vai morālu kaitējumu, vai reputācijas aizskārumu būvniecības procesā iesaistītajām fiziskām un juridiskām personām.
- 3.3.2. Būvekspertīzes veicējam jālieto profesionālā valoda un būvekspertīzes veikšanas procesā jāizvairās no personīgiem viedokļiem vai uzskatiem, kas ir pretrunā ar normatīvajos aktos, tehniskajos noteikumos un vadlīnijās ietvertajām prasībām.
- 3.3.3. Būvekspertam ir jāapzinās sava būtiskā loma un ieguldījums kvalitatīvas un drošas būvniecības nodrošināšanā, nepieļaujot situācijas, kas ļauj pamatoti apšaubīt būveksperta ētiskumu, kompetenci, neatkarību un sniegtā būvekspertīzes atzinuma objektivitāti.

3.3.4. Ja būveksperts, veicot savus pienākumus, konstatē ekspertējamā darbā būtiskas neatbilstības, kas ietekmē būtiskās būvei izvirzītās pamatprasības un var radīt apdraudējumu cilvēka veselībai, dzīvībai vai videi, tad būvekspertam ir jāinformē attiecīgā būvspeciālista kompetences pārbaudes institūcija un Ekonomikas ministrija. Nav pieļaujama situācija, ka minētais fakts tiek ignorēts un tiek turpināts būvekspertīzes veikšanas process nolūkā sagatavot pozitīvu ekspertīzes atzinumu.

3.4. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās zināšanas, spējas un prasmes

3.4.1. Būvekspertam, lai veiktu profesionālo darbību, ir jābūt nepieciešamajām zināšanām, spējām un prasmēm atbilstoši būvekspertīzes specialitātē noteiktajam kompetences ietvaram (skat.1.tabulu).

1.tabula

Pozīcija	Nosaukums/Līmenis	Apraksts
Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās zināšanas	<i>Lietošanas līmenis</i>	Apgūtas patstāvīgai praksei nepieciešamās zināšanas un prasmes, ko apliecina Būvniecības likumā noteiktās izglītības iegūšana atbilstoši pamatsertifikāta darbības sfērai, kurā ir iegūtas patstāvīgās prakses tiesības.
Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās spējas un prasmes	<i>Atbildība</i>	Spēja atbildīgi un patstāvīgi veikt eksperta pienākumus atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
		Spēja uzņemties atbildību par pieņemtajiem lēmumiem.
	<i>Plānošana un organizēšana</i>	Spēja plānot, organizēt un vadīt ekspertīzes veikšanas procesu un tajā iesaistīto speciālistu darbu.
		Spēja plānot un organizēt savu darbu.
	<i>Patstāvība</i>	Spēja patstāvīgi pieņemt uz pierādījumiem balstītus lēmumus.
		Spēja patstāvīgi risināt problēmsituācijas un pieņemt attiecīgus lēmumus atbilstoši situācijas izmaiņām.
	<i>Komunikācija</i>	Spēja lietišķi sazināties gan verbāli, gan rakstveidā.
		Spēja argumentēti izteikt savu viedokli.
	<i>Komandas vadīšana</i>	Spēja vadīt ekspertīzes veicēju komandu, deleģēt uzdevumus, pieņemt un novērtēt darba rezultātus.
		Spēja veikt tehnisko risinājumu atbilstības novērtēšanu.
	<i>Iegūto zināšanu un pieredzes pielietošana praksē</i>	Pārzināt un prast pielietot būvniecību reglamentējošos normatīvos aktus, būvnormatīvus un standartus.
		Pārzināt visas būtiskās prasības būvēm un veikt to novērtējumu ekspertīzes gaitā.
		Spēja lietot informācijas tehnoloģijas savas profesionālās darbības veikšanas ietvaros.

		Spēja pielietot profesionālo terminoloģiju.
	<i>Rūpes par kārtību, drošību, precizitāti un kvalitāti</i>	Spēja nodrošināt darba tiesisko attiecību normu ievērošanu.
		Spēja nodrošināt ekspertīzes veikšanai nepieciešamās dokumentācijas uzglabāšanu.
		Spēja ievērot darba uzdevumam noteiktos izpildes termiņus.
		Spēja noteikt kvalitātes riskiem atbilstošus preventīvus pasākumus.
	<i>Rezultāta nodrošināšana</i>	Spēja sagatavot ekspertīzes atzinumu atbilstoši darba uzdevumam un normatīvo aktu prasībām.
		Spēja sagatavot atbilstošu darba uzdevumu konkrētā mērķa sasniegšanai, par ko ekspertīzes pasūtītājs vienojas ar ekspertīzes veicēju līdz konkrētās ekspertīzes pabeigšanai un atzinuma sagatavošanai.
	<i>Orientācija uz attīstību</i>	Spēja izmantot jaunākās darba organizācijas formas un informācijas tehnoloģijas.
		Spēja orientēties būvizstrādājumu, piemērotībā, pārzinot būvmateriālu īpašības un atbilstības novērtēšanu.
	<i>Analītiskā domāšana</i>	Spēja iegūt, apstrādāt, klasificēt, analizēt un izmantot iegūto informāciju par ekspertējamo būvi.

- 3.4.2. Būvekspertīzes veicēja profesionālās kompetences līmenim ir jābūt atbilstošam veicamajam darba apjomam un sarežģītības pakāpei, kā arī būvekspertīzes atzinuma sagatavošanas ietvaros noteiktajām profesionālās kompetences prasībām. Būveksperts neveic būvekspertīzi, ja tas neatbilst viņa profesionālajai darbības jomai, kurā ir iegūtas patstāvīgās prakses tiesības, kā arī iegūtajam zināšanu, prasmju un pieredzes apjomam.
- 3.4.3. Būveksperta zināšanām, spējām un prasmēm ir jābūt pietiekamām, lai:
- 3.4.3.1.noteiktu būvprojekta dokumentācijas un izpilddokumentācijas sastāvu, kas nepieciešams, lai veiktu būvekspertīzi atbilstoši būvekspertīzes uzdevumam.
- 3.4.3.2.izprastu būvei izvirzāmās būtiskās prasības un to, kā tās noteiktas normatīvajos aktos attiecībā uz konkrēto būvi un tās būvprojektu.
- 3.4.3.3.identificētu būvei izvirzāmo būtisko prasību izpildi būvprojekta dokumentācijā un/vai izpilddokumentācijā, t.sk. būvprojekta/izpilddokumentācijas daļu risinājumu savstarpējo saderību.
- 3.4.3.4.veiktu būtisko prasību novērtēšanu un pieļaujamo robežu noteikšanu konkrētajā būvekspertīzē.
- 3.4.3.5.norādītu novērtēšanas rezultātus būvekspertīzes atzinumā.
- 3.4.4. Būvekspertīzes vadītājam vai būvekspertam jāspēj izvēlēties un piesaistīt tādas speciālistus un apakšuzņēmējus, kas var nodrošināt objektīvu pārbaužu, mērījumu un testu veikšanu. Būvekspertīzes vadītājam vai būvekspertam jāspēj dot precīzu un nepārprotamu uzdevumu pieaicinātajiem būvekspertiem vai apakšuzņēmējiem, kā arī jāspēj iegūto informāciju nepārprotami atspoguļot būvekspertīzes atzinumā.

4. Būvekspertīzes apjoms

- 4.1. Ņemot vērā nepieciešamās būvekspertīzes apjomu un uzdevumu, būveksperts pieņem lēmumu par būvekspertīzes procesa organizāciju, veicamo darbību apjomu un raksturu, lai izdarītu pamatotus secinājumus un izpildītu būvekspertīzes uzdevumu.
- 4.2. Ja būveksperts būvekspertīzes veikšanas procesā konstatē potenciālus sarežģījumus, kas var apdraudēt būvprojekta realizāciju vai būves nodošanu ekspluatācijā, tie ir jānorāda būvekspertīzes atzinumā.
- 4.3. Savstarpēji vienojoties būvekspertīzes veicējam un pasūtītājam, var tikt izvirzītas papildus prasības būvekspertīzes apjomam un uzdevumam.
- 4.4. Ja tiek veikta atkārtota vai izmaiņu būvekspertīze, tās veikšanas kārtību nosaka spēkā esošie normatīvie akti un būvekspertīzes uzdevums.
- 4.5. Ciktāl noteiktās pārbaudes nav tieši noteiktas normatīvajā aktā vai piemērojamā standartā, būveksperts var brīvi izvēlēties metodes būvekspertīzes uzdevuma veikšanai, par to nesot arī atbildību. Normatīvais regulējums neparedz, ka būvekspertīzes veikšanas metodika būtu saskaņojuma ar būvekspertīzes pasūtītāju.

5. Būvekspertīzes veikšanai iesniedzamie dokumenti

- 5.1. Būvekspertīzes pasūtītājs būvekspertīzes veikšanai iesniedz normatīvajos aktos noteikto dokumentāciju un atbild par tās autentiskumu.
- 5.2. Pasūtītājs kopā ar būvekspertīzes veikšanai nepieciešamo dokumentāciju iesniedz būvekspertam arī citu pieprasīto papildu informāciju, kas attiecas uz konkrēto objektu un nepieciešama objektīva un pamatota slēdziena izdarīšanai.
- 5.3. Ja būveksperts, pieprasot attiecīgo papildu informāciju, saņem no pasūtītāja atteikumu un minētajai informācijai ir būtiska nozīme, lai sniegtu pozitīvu slēdzienu, neatkarīgi no iemesliem (piemēram, komercnoslēpums, konkrētās dokumentācijas neesamība u.c.) tas ir pietiekams pamats, lai sniegtu negatīvu būvekspertīzes atzinumu.
- 5.4. Būveksperts var pieprasīt papildu aprēķinus un paskaidrojumus būvekspertīzes veikšanas gaitā, ja sākotnēji iesniegtā dokumentācija neatspoguļo pietiekamu informāciju un būveksperts spēj argumentēt šīs informācijas nepieciešamību pilnvērtīgas būvekspertīzes veikšanai.
- 5.5. Ja būvekspertīzes veikšanas gaitā tiek konstatētas būtiskas atkāpes no normatīvo aktu un tehnisko noteikumu prasībām attiecībā uz būvei būtisko pamatprasību izpildi, par to tiek informēts būvekspertīzes pasūtītājs un sniegts negatīvs ekspertīzes atzinums.
- 5.6. Būveksperts saņemto dokumentāciju, kas iesniegta būvekspertīzes veikšanai, un sagatavoto būvekspertīzes atzinumu glabā atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai. Kur un kādā formā glabāt-tā ir būveksperta paša izvēle.

6. Būvekspertīzes gaita un secinājumu pamatotība

- 6.1. Būvekspertam, veicot būvekspertīzi, ir jāņem vērā attiecīgajā darbības sfērā saistošie normatīvie akti un nacionālajā standarta statusā adaptētie Eiropas standarti. Ja attiecībā uz ekspertējamo objektu nepastāv normatīvajos aktos un obligāti piemērojamajos standartos noteiktās prasības, tad būvekspertam ir jāņem vērā brīvprātīgos standartos, speciālajos attiecīgās nozares normatīvajos aktos, obligāti piemērojamajos nacionālajos standartos, vadlīnijās noteiktās prasības, kā arī attiecīgajā nozarē pastāvošo labo praksi.
- 6.2. Būvekspertam ir jādokumentē būvekspertīzes veikšanas gaita, kas saistīta ar būvekspertīzes procesā veikto darbību izsekojamību, būveksperta spēju pietiekamā

apjomā fiksēt faktus un pierādījumus, kuros balstīts viņa būvekspertīzes rezultātā izdarītais secinājums.

- 6.3. Būvekspertīzes gaitai ir jābūt dokumentētai tādā pakāpē, lai nodrošinātu būvekspertīzes ietvaros veikto pārbaudi, t.sk. aprēķinu vai mērījumu atkārtojamību un nepārprotami varētu pārliecināties par būvekspertīzes atzinuma secinājumu pamatotību.
- 6.4. Būvekspertīze nevar būt vērsta uz dokumentu formālu pārbaudi, bet gan tai jāietver pārbaude pēc būtības, nodrošinot iespēju izsekot izdarīto secinājumu pamatotībai, t.sk. nepieciešamības gadījumā pārliecinoties arī par veikto aprēķinu pareizību.
- 6.5. Būvekspertīzes atzinumā var tikt ietverti arī aprēķini. Bet, ja nav ietverti, – vajadzības gadījumā tiem jābūt uzrādāmiem. Ja būvekspertīzes atzinums ir sastādīts virspusēji, neveicot nepieciešamos aprēķinus, un nav iespējams gūt pārliecību par to, ka pati būvekspertīze ir veikta profesionāli un kompetenti. Ja šādu secinājumu nav iespējams izdarīt, tad attiecīgi nav pamata secināt, ka projektētā būve atbilst stabilitātes, stipruma un drošības prasībām vai būve atbilst būvprojektam.
- 6.6. Būvekspertīzei ir jābūt veiktai tā, un tās gala rezultātā sagatavotajam atzinumam ir jābūt tādām, lai jebkurai personai vai institūcijai, kura šo būvekspertīzes atzinumu izmantos, var izsekot izdarīto secinājumu pamatotībai un tam, kā būveksperts nonācis pie konkrētā slēdziena.

7. Rīcība negatīva būvekspertīzes atzinuma gadījumā

- 7.1. Negatīvu būvekspertīzes atzinumu būvekspertīzes veicējs nodod pasūtītājam neatbilstību novēršanai, ja līgumā ar pasūtītāju nav atrunāts savādāk.
- 7.2. Būvekspertīzes veicējam ir pienākums informēt Ekonomikas ministriju un Biroju par negatīvu būvekspertīzes atzinumu, kurā konstatētie trūkumi skar Būvniecības likumā noteiktās būtiskās būvei izvirzītās prasības.
- 7.3. Gadījumā, ja, veicot būvekspertīzi, būveksperts nekonstatē būtiskas neatbilstības un tehniskais risinājums ir uzskatāms par atbilstošu normatīvo aktu un tehnisko noteikumu prasībām, būveksperts saskaņā ar noteikto kārtību sniedz pozitīvu atzinumu un savus ieteikumus/ konstatējumus var atspoguļot būvekspertīzes atzinumā piezīmju veidā.

III. BŪVPROJEKTA EKSPERTĪZE

8. Būvprojekta ekspertīzes mērķis un vispārīgie principi

- 8.1. Būvprojekta ekspertīzes mērķis ir izvērtēt būvprojekta tehnisko risinājumu atbilstību normatīvo aktu, standartu un tehnisko noteikumu prasībām, norādot uz būvprojektā pieļautajām neatbilstībām, neprecizitātēm vai kļūdām, kuras novēršot būvprojekts nodrošinās būtisko būvei izvirzāmo prasību izpildi.
- 8.2. Būvprojekta ekspertīze nevar būt vērsta uz dokumentu formālu pārbaudi, bet gan uz būvprojektā iekļauto risinājumu pārbaudi pēc būtības.
- 8.3. Prasība pēc pamatotas būvprojekta ekspertīzes balstās nepieciešamībā gūt pilnu pārliecību par to, vai būvprojekts atbilst normatīvo aktu un tehnisko noteikumu prasībām. Attiecīgi, piemēram, vai būvprojekta risinājumi nodrošinās būvei izvirzītās stipruma, stabilitātes un drošuma prasības.
- 8.4. Būvprojekta ekspertīze ir obligāta trešās grupas būvju būvprojektiem, izņemot būves nojaukšanas būvprojektam.
 - 8.4.1. Tā kā būvprojekta ekspertīze ir jāveic tikai attiecībā uz trešās grupas būvēm un gadījumos, kad trešās grupas būves būvprojektā ir daļas vai sadaļas, kurās projektētas citas grupas būves (piemēram, II grupas inženierbūve), būvprojekta

ekspertīzi veic visām tām būvprojekta daļām un sadaļām, kas attiecas tikai uz trešās grupas būvēm, nevis visām būvēm vai labiekārtojuma elementiem, kas iekļauti būvprojektā.

- 8.5. Būvprojekta ekspertīzes sākumposmā būveksperts pārliecinās, ka būvprojektā iekļautas visas noteiktās daļas atbilstoši normatīvo aktu prasībām un to apjoms ir atbilstošs būvprojekta ekspertīzes veikšanai. Pozitīvas ekspertīzes priekšnosacījums ir būvprojekts tādā apjomā, lai eksperts varētu gūt pierādījumus par risinājumu atbilstību normatīvu prasībām.
- 8.6. Būvekspertam būvprojektu ekspertīzes atzinumā skaidri jānorāda, saskaņā ar kādām normatīvo aktu un standartu prasībām tika pārbaudīta būvprojekta atbilstība.
- 8.7. Veicot būvprojekta ekspertīzi būvprojekta daļai, tiek izvērtēta attiecīgās daļas atbilstība piemērojamo projektēšanas standartu, normatīvo aktu un tehnisko noteikumu prasībām, kā arī izmantoto aprēķina shēmu atbilstība būvkonstrukciju risinājumiem būvprojekta būvkonstrukciju daļā. Būvprojekta ekspertīzes ietvaros veicamo pārbaužu apjoms ir atkarīgs no ēkas vai inženierbūves seku klases un ekspertīzes uzdevuma.
- 8.8. Būvekspertam, ņemot vērā konkrētā būvprojekta būvkonstrukciju specifiku, ir jāidentificē risinājumi ar augstāko riska prioritātes līmeni un izlases veidā jāveic pārrēķins, lai gūtu pārliecību par būvprojekta konstruktīvo risinājumu atbilstību un veikto aprēķinu pareizību.
- 8.9. Visas būvprojekta daļas ekspertīzē veiktās pārbaudes, atklātās neatbilstības vai cita informācija būvekspertam ir jāapkopo rakstiskā veidā būvprojekta ekspertīzes atzinumā.
- 8.10. Būvprojekta būvkonstrukciju sadaļas ekspertīze ir veicama saskaņā ar LVS 1053:2018 "Prasības būvkonstrukcijas projektu ekspertīzei".
- 8.11. Gadījumā, ja būvdarbu izpildes laikā vai būvdarbu garantijas laikā tiks mainīts būvprojekta risinājums, kam būs nepieciešams veikt būvprojekta ekspertīzi un to veiks citi būveksperti, būvprojekta ekspertīze veicama atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
- 8.12. Ja būvniecības dalībniekiem risināmi strīdus jautājumi par būvprojekta atbilstību normatīvajos aktos un tehniskajos noteikumos noteiktajām prasībām, būvprojekta ekspertīze veicama tām būvprojekta daļām vai sadaļām, par kurām būvniecības dalībniekiem pastāv strīds.
- 8.13. Būveksperta līdzdarbošanās projektēšanas procesā kā pasūtītāja interešu pārstāvim, izvērtējot projektēšanas atbilstību pasūtītāja interesēm un normatīvo aktu prasībām, nav uzskatāma par būvprojekta ekspertīzi normatīvo aktu izpratnē, bet tikai un vienīgi par lietpratēja līdzdarbību projektēšanā. Šādā procesā veikts projektēšanas darbu novērtējums iepriekš minētā dēļ arī nav atzīstams par būvprojekta ekspertīzi, bet tikai par projektēšanas ietvaros izteikto ierosinājumu (priekšlikumu) un iebildumu ievērošanas izvērtējumu.

9. Būvprojekta ekspertīzes atzinuma noformēšana un secinājumu pamatotība

- 9.1. Par būvprojekta atbilstību normatīvo aktu un tehnisko noteikumu prasībām pārliecībai ir jābūt ne tikai būvprojekta ekspertīzes veicējam iekšēji, bet šādu pārliecību ir jāspēj gūt arī ārēji – iesaistītajām un atbildīgajām personām pēc iepazīšanās ar būvprojekta atzinumu.
- 9.2. Atsevišķo būvprojekta daļu būvekspertīzes rezultātus būveksperts un būvekspertīzes vadītājs apkopo būvprojekta daļas ekspertīzes atzinumā atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
- 9.3. Lai nodrošinātu iespēju izsekot izdarīto secinājumu pamatotībai būvprojekta ekspertīzes atzinumā ir jāatspoguļo ekspertīzes dokumentēšanas gaita, norādot, kādi dokumenti ir

- pārbaudīti, kādā veidā izdarīti secinājumi būvprojekta pārbaudes ietvaros, kādi kontrolaprēķini nepieciešamības gadījumā veikti.
- 9.4. Par ekspertējamo būvprojekta daļu vai par būvprojektu kopumā būvekspertam ir jāsniedz risinājumu izvērtējums – atbilst vai neatbilst normatīvo aktu (tai skaitā standartu) prasībām, norādot, vai būvprojektā sasniegti nacionālajos standartos un būvnormatīvos izvirzītie kritēriji un vērtības.
 - 9.5. Noformējot atzinumu, pie atklātajām neatbilstībām būvekspertam ir jāsniedz konkrētās neatbilstības apraksts un atsauce uz tiesību normu vai nacionālajiem standartiem, kuru prasības nav ievērotas. Jānorāda arī uz būvprojektā pieļautajām neprecizitātēm un kļūdām.
 - 9.6. Būvprojekta ekspertīzes atzinumu pievieno būvniecības informācijas sistēmā vai būvprojekta dokumentācijai, ja būvprojekta saskaņošana noris, neizmantojot būvniecības informācijas sistēmu.

IV. BŪVES EKSPERTĪZE

10. Būvizstrādājuma atbilstības novērtēšana atbilstoši būvprojekta izvirzītajām prasībām un iestrādes tehnoloģijai būves ekspertīzes ietvaros

- 10.1. Būves ekspertīze ir darbību kopums ar mērķi novērtēt būves vai tās daļas atbilstību būvprojektam un būvdarbu laikā piemērojamo normatīvo aktu prasībām, kā arī sniegt novērtējumu par būvizstrādājumu atbilstību būvprojektā izvirzītajām prasībām un iestrādes tehnoloģijai, ņemot vērā ražotāja sniegto informāciju un piemērojamos standartus.
- 10.2. Būves ekspertīze nevar būt vērsta uz dokumentu formālu pārbaudi, bet gan uz būves pārbaudi pēc būtības.
- 10.3. Būves atbilstības novērtējumā par būves vai tās daļas atbilstību būvprojektam un būvdarbu laikā piemērojamo normatīvo aktu prasībām būvekspertam jāņem vērā normatīvo aktu, piemērojamo standartu, brīvprātīgo standartu, speciālajos attiecīgās nozares normatīvajos aktos noteikto obligāti piemērojamo nacionālo standartu prasības, attiecīgajā nozarē pastāvošo labo praksi u.c. būtiskas prasības.
- 10.4. Būves ekspertīzes gaitā būvekspertam jāvērtē arī saistošo dokumentu (piemēram, būvprojekts, būves kadastrālās uzmērīšanas lieta, iepriekš veiktās būvekspertīzes, tehniskās apsekošanas atzinumi, izpilddokumenācija, būvizstrādājumu atbilstību apliecinoši dokumenti u.c.) kopums, lai veiktu atbilstošu analīzi un sniegtu pamatotu būves ekspertīzes atzinumu par būves vai tās daļas atbilstību būvprojektam un būvdarbu laikā piemērojamo normatīvo aktu un standartu prasībām.
- 10.5. Ja būves ekspertīzes ietvaros nepieciešams veikt būvizstrādājuma vai tā iestrādes tehnoloģijas atbilstības novērtēšanu saskaņā ar ražotāja sniegto informāciju un piemērojamos standartos noteiktajām prasībām, būvekspertīzes veicējam pirms konkrētā būvizstrādājuma novērtēšanas procesa uzsākšanas, ir jāpārlicinās:
 - 10.5.1. vai būvdarbu laikā izmantotie būvizstrādājumi atbilst tam, kas paredzēts būvprojektā.
 - 10.5.2. vai būvizstrādājumu iestrādes procesā pielietotā tehnoloģija atbilst būvdarbu laikā piemērojamo normatīvo aktu, standartu un ražotāja instrukcijās noteiktajai kārtībai.
 - 10.5.3. vai būvizstrādājums ir nodrošināts ar atbilstību apliecinošu dokumentu.
 - 10.5.4. vai būvizstrādājums ir identificējams gadījumā, ja tas vēl nav iestrādāts būvē.
 - 10.5.5. vai būvizstrādājums ir izmantots atbilstoši paredzētajam izmantošanas veidam.

- 10.5.6. vai būvizstrādājums ir reģistrēts neatbilstošu būvizstrādājumu datu bāzē (www.ptac.gov.lv) vai būvizstrādājumu neatbilstību reģistrā (www.bis.gov.lv).
- 10.6. Ja būvizstrādājuma vai tā iestrādes tehnoloģijas atbilstības novērtēšanas procesā nav iespējams uz būvizstrādājumu piemērot standartos, normatīvajos aktos un ražotāja instrukcijās ietvertās prasības, lai noteiktu būvizstrādājuma ekspluatācijas īpašības, būvekspertīzes ietvaros būvizstrādājuma novērtēšana nav veicama un par to būvekspertīzes veicējam ir jāpaziņo gan pasūtītājam, gan tirgus uzraudzības atbildīgajai institūcijai.
- 10.7. Veicot būvizstrādājuma vai tā iestrādes tehnoloģijas atbilstības novērtēšanu būves ekspertīzes ietvaros, būvekspertam ir ieteicams veikt šādas darbības:
- 10.7.1. Izvērtēt būvprojektu ar mērķi noteikt, kādas būvei izvirzītās būtiskās pamatprasības attiecīgais būvizstrādājums ietekmē, kādas ekspluatācijas īpašības ir izvirzītas konkrētajam būvizstrādājumam un vai būvdarbu laikā iebūvēti būvprojektā paredzētie būvizstrādājumi ar atbilstošām ekspluatācijas īpašībām.
- 10.7.2. Ņemot vērā 11.6.1. iegūto informāciju, būvekspertam ir jādefinē būvizstrādājuma būtiskos raksturlielumus atbilstoši būvprojektā noteiktajam, attiecībā uz kuriem ir jānosaka būvizstrādājuma ekspluatācijas īpašības.
- 10.7.3. Izvērtēt, vai būvizstrādājuma iestrādes tehnoloģija atbilst piemērojamajos standartos, normatīvajos aktos un ražotāja instrukcijās noteiktajam un vai būvizstrādājums ir iebūvēts atbilstoši būvprojektā paredzētajam izmantošanas veidam. Noteikt pārbaudāmā būvizstrādājuma iespējamās iebūves vietas (zonas, posmus, tvērienus, veicot fotofiksāciju) atbilstoši būvprojektam un identificēt neatbilstoša būvizstrādājuma apjomu, kas iestrādāts būvē, kā arī izlases kopu, kas tiks novērtēta ekspertīzes ietvaros, t.sk. norādot būves daļu, kurā tiks veikta būvizstrādājuma atbilstības novērtēšana, prioritāri izvēloties vietas, kas var ietekmēt būvei izvirzītās būtiskās prasības.
- 10.7.3.1. Būves ekspertīze veicama tikai uz būvē iestrādātiem būvizstrādājumiem- ja tie nav iestrādāti, tad būvekspertīzes veicēja pienākums ir informēt atbildīgo uzraudzības institūciju.
- 10.7.3.2. Gadījumā, ja būves ekspertīze ir veicama brīdī, kad būvlaukumā (objektā) atrodas ekspertējamā būvizstrādājuma neiebūvēti paraugi, tie ekspertējami tikai tad, ja, veicot salīdzināšanu ar jau iebūvētiem būvizstrādājumiem, ir pierādīta to savstarpēja ekvivalence.
- 10.8. Definēt, kādas ekspluatācijas īpašības attiecībā uz būvizstrādājuma būtiskajiem raksturotājiem saskaņā ar būvprojektā noteikto tiks novērtētas ekspertīzes ietvaros (stiprība, elastība, ūdens uzsūce, ūdensnecaurlaidība, termiskā pretestība, tvaika pretestība, salizturība, ķīmiskā izturība, nodilumizturība, pretslīdes pakāpe, izturība pret atmosfēras ietekmi, ķīmiskie komponenti, bīstamās vielas, materiāla atbilstība ekoloģiskajām prasībām u.c.), vienlaikus aprakstot metodes, kuras tiks pielietotas konkrēto ekspluatācijas īpašību novērtēšanas procesā, prioritāri izvēloties metodes, kas norādītas uz būvizstrādājumu attiecināmajos standartos.
- 10.8.1. Identificēt dokumentus, kurus papildus būvdarbu laikā nodrošinātajiem dokumentiem nepieciešams pieprasīt no pasūtītāja (pavaddokumenti, piegādes atbilstības apliecinājumi, būvizstrādājuma izejmateriāli, arī būvizstrādājumi, kuri attiecīgajā būves daļā izmantoti cita būvizstrādājuma ražošanā u.c.).
- 10.8.2. Novērtēt būvizstrādājuma iebūvēšanas tehnoloģijas (būvizstrādājumu savstarpējo savienojamību, kopšanas pasākumus, minimāli pieļaujamās ģeometriskos parametrus, savienojamo elementu savstarpējo izvietojuma pielāides u.c.) iespējamu ietekmi uz sasniedzamiem būvizstrādājuma veikspējas rādītājiem.
- 10.8.3. Nepieciešamības gadījumā veikt uzmērījumus, t.sk. ģeodēziskos, kā arī veikt termogrāfiju, skaņas izolācijas mērījumus, blīvuma testus, kā arī citas ar

ekspertējamo būvizstrādājumu saistītas fiziskās darbības objektā, ja tās var sekmēt kontrolējamo īpašību vērtību noteikšanu.

10.9. Novērtējot būvizstrādājuma vai tā iestrādes tehnoloģijas atbilstību saskaņā ar piemērojamos standartos, normatīvajos aktos un ražotāja instrukcijās noteikto kārtību, būvekspertam ieteicams ievērot negraujošo metožu priekšrocības salīdzinājumā ar graujošām pārbaūžu metodēm un/vai vizuālo apskati, veicot šādas darbības:

10.9.1. Izmantojot negraujošās metodes, iedalīt būvizstrādājumu atšķirīgās kvalitatīvās grupās.

10.9.2. Ar graujošām metodēm pārbaudīt (salīdzināt) katras kvalitatīvās grupas izvēlēto paraugu īpašības, kas, savukārt, tika noteiktas ar negraujošām metodēm.

10.9.3. Noteikt rezultātu savstarpēju likumsakarību starp graujošām un negraujošām metodēm. Likumsakarību konstatēšanas gadījumā graujošās metodes pārbaudes var tikt samazinātas līdz skaitam, kas būtu nepieciešams periodiskās rezultātu pārbaudes veikšanai (salīdzināšanai).

10.9.4. Nosakot veicamo pārbaūžu skaitu, būvekspertam ir jāveic nepieciešamie pasākumi, kas dod iespēju novērtēt riskus, ko varētu radīt būvizstrādājuma neatbilstība.

10.9.5. Veicamo pārbaūžu vietas (paraugu ņemšanas vietas) jānosaka, ņemot vērā būvprojektu un citu saistošo tehnisko dokumentāciju pēc nejaušības principa, nosakot reprezentatīvo izlasi, lai pārbaudē iegūtos rezultātus varētu attiecināt uz visu ģenerālo kopumu un iegūtie rezultāti nodrošinātu veikto pārbaūžu reprezentativitāti. Veicamās pārbaūžu vietas tiek fiksētas pirms pārbaūžu veikšanas, dokumentējot un nodrošinot noteikto vietu fiksāciju un neizmainīšanu, kad tiks uzsākta pārbaude neatkarīgi no iegūtajiem rezultātiem, t.sk. vidējās kvadrātiskās novirzes.

10.9.5.1. Būves konstruktīvo īpašību dēļ nejaušības princips var tikt ievērots ierobežoti (piemēram, paraugu ņemšanas nosacījums, ievērojot vietas konstruktīvajos elementos, kurās ir vismazākās piepūles), kā arī gadījumos, ja paraugu izņemšanas vietas ir pamatoti noteiktas.

10.9.5.2. Ja būvizstrādājuma pārbaudāmās fizikāli mehāniskās īpašības ietekmē būves stiprību un mehānisko stabilitāti un vienlaikus to pārbaude ražošanas procesā nevar būt pilnvērtīgi aizvietojama būvē iestrādātajam būvizstrādājumam, būvekspertam ir jānodrošina būves eksperimentāla slogošana.

10.10. Atbilstoši veikto pārbaūžu rezultātiem būvekspertam nepieciešams:

10.10.1. Noteikt būvizstrādājuma deklarējamo īpašību vērtības atbilstoši būvprojektā izvirzītajām prasībām, veicot būves vai tās daļas nestspējas un noturības pārrēķinu, ja būves vai tās daļu drošumu vai mehānisko stiprību un stabilitāti ietekmē pārbaudāmais būvizstrādājums (tā fizikāli mehāniskās īpašības).

10.10.1.1. Noteikt apstākļus, kas varējuši negatīvi ietekmēt būvizstrādājuma īpašības (drošumu) neatkarīgi no to cēloņiem (piemēram, turpmāka neatbilstoša būvizstrādājumu iebūve, nesavienojamība, konservācijas darbi, citi faktori, piemēram paaugstināta temperatūra, mitrums, ķīmiskās vielas u.c.).

10.10.1.2. Noteikt būves daļas, kuras ietekmē būvizstrādājums, nepieciešamības gadījumā veicot aprēķinus.

10.10.2. Iekļaut būves ekspertīzes atzinumā veikto pārbaūžu, apsekošanas, laboratorijas testu rezultātus, detalizētu veiktās izmeklēšanas pārskatu, kā arī tā rezultātā izdarītos secinājumus. Jāsniedz priekšlikumi un rekomendācijas par konstatēto nepilnību novēršanu, kā arī secinājumi par ēkas konstrukciju stāvokli, ņemot vērā būvprojektā izvirzītās prasības, faktiski noteiktās būvizstrādājuma īpašības,

konstatētās neatbilstības (ekspertējamā būvizstrādājuma īpašību neatbilstība būvprojektā un/vai saskaņotajā tehniskajā specifikācijā noteiktajām īpašībām) un to ietekmi uz būves būtiskajām prasībām.

- 10.10.3. Uzskaitīt nepieciešamās darbības un sniegt norādes par risinājumu izstrādes nepieciešamību, kas novērstu konstatēto neatbilstību un nodrošinātu paredzēto risinājumu atbilstību būvprojektā izvirzītajām prasībām (pastiprināšana, daļējā aizvietošana, būvizstrādājuma īpašību uzlabošana, t.sk. kvantitatīvi kvalitatīvu rādītāju papildus kompensējošo risinājumi).
- 10.11. Būveksperts ir atbildīgs par izdarīto secinājumu pamatotību, apliecinot, ka būvizstrādājuma iestrādes tehnoloģija būvē vai tās daļā atbilst piemērojamos standartos, normatīvajos aktos un ražotāja instrukcijās noteiktajai kārtībai, kā arī būvprojektā paredzētajam mērķim un minētais slēdziens ir attiecināms tikai uz noteiktu būvizstrādājumu kopu, kas iestrādāts būvē vai tās daļā.
- 10.12. Būves ekspertīzes atzinums, kura ietvaros veikts konkrēta būvizstrādājuma atbilstības novērtējums atbilstoši būvprojektam un būvdarbu laikā piemērojamo normatīvo aktu prasībām, nedod tiesības konkrētajā būvobjektā piegādāt un iestrādāt būvē normatīvo aktu prasībām neatbilstošus būvizstrādājumus.

11. Būves ekspertīzes atzinuma noformēšana un secinājumu pamatotība

- 11.1. Būves ekspertīzes atzinumā jāatspoguļo veikto mērījumu, inženiertehnisko sistēmu darbības pārbaužu un iegūto rezultātu objektīvs un pamatots izvērtējums atbilstoši būvprojektam un būvdarbu laikā piemērojamo normatīvo aktu prasībām, ietverot atsauci uz atbilstību vai neatbilstību normatīvo aktu, nacionālo standartu un tehnisko noteikumu prasībām.
- 11.2. Būves ekspertīzes atzinuma saturam jānorāda uz identificējamu un verificētu mērinstrumentu izmantošanu ekspertīzes ietvaros veiktajās pārbaudēs, kas ļauj gūt pārliecību, ka ekspertīzē izmantotie mērinstrumenti atbilst metroloģiskajām prasībām un to izmantošanas rezultātā iegūtie rādījumi ir ticami un pārbaudāmi.
- 11.3. Mērījumu veikšanas metodikai vai testēšanas metodei, ar kuras palīdzību tiek gūta pārliecība par būves vai tās daļas atbilstību būvprojektam un būvdarbu laikā piemērojamo normatīvo aktu prasībām, ir jābūt aprakstītai, lai gūtu objektīvu pārliecību par mērījumu ticamību.
- 11.4. Būves ekspertīzes atzinumā jāatspoguļo ekspertīzes darba uzdevumā norādītā uzdevuma izpildes gaita un ar to saistītās līdzsekošanas darbības.
- 11.5. Būves ekspertīzes atzinums noformējams saskaņā ar normatīvo aktu prasībām.

Vadlīnijas saskaņotas ar Ekonomikas ministrijas 2021.gada 11.maija elektroniskā pasta vēstuli (Biroja reģistrācijas Nr. 1-7.2/2021/2755-sd).

DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA
ZĪMOGU

Būvprojekta ekspertīzes gaitas dokumentēšana

1. Kopsavilkums

Kopsavilkumā, būveksperts pēc saviem ieskatiem:

1. Uzrāda būtiskākās neatbilstības atbilstoši Vispārīgo būvnoteikumu un Būvniecības likuma struktūrai.
2. Būtiskākās neatbilstības uzskaita sev ērtā formā teksta veidā, lietojot vai nelietojot konkrētu normatīvo aktu uzskaitījuma tabulas.
3. Uzskata par pietiekamu turpmākā dokumentā iekļaut veikto neatbilstības uzskaitījumu bez papildu kopsavilkuma.

Zemāk dots konkrēta normatīvā akta novērtējuma tabulas iespējamais variants:

Zemāk norādītajā tabulā uzskaitīti attiecīgie normatīvo aktu punkti (kursīvā), kas ir saistoši konkrētā būvekspertīzes atzinuma sagatavošanas ietvaros. Ja tiek konstatētas neatbilstības, būveksperts ieliek "X" ailē "Neatbilst" un ar sarkanu krāsas tekstu papildus rindā skaidro neatbilstību pie attiecīgā punkta.

Pielietojamie apzīmējumi:

- Ja punkts nav attiecināms, lieto N/A ailē "atbilst" vai rindas izdzēš.
- **Neatbilstības normatīviem – ar sarkanu tekstu;**
- **Rekomendācijas – ar zilu tekstu;**
- **Autoru atbildes – ar zaļu tekstu;**
- **Eksperta gala slēdziens – ar violetu tekstu.**

Konkrēta dokumenta, normatīvā akta, tehnisko noteikumu vai standarta nosaukums, saskaņā ar kuru tiek veikta objekta atbilstības novērtēšana

<i>Nr. (konkrētā normatīvā akta, dokumenta, standarta, noteikumu punkta numurs)</i>	Prasības <i>(konkrētā normatīvā akta, dokumenta, standarta, noteikumu prasības definējums)</i>	Atbilst	Neatbilst